

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

21 ianuarie 2016*

„Trimitere preliminară — Uniune vamală — Codul vamal comunitar — Articolul 29 alineatul (1) litera (d) — Stabilirea valorii în vamă — Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 — Articolul 143 alineatul (1) litera (h) — Noțiunea «persoane legate», în vederea stabilirii valorii în vamă — Legături de rudenie între cumpărător, persoană fizică, și managerul societății vânzătoare”

În cauza C-430/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Augstākā tiesa (Curtea Supremă, Letonia), prin decizia din 12 septembrie 2014, primită de Curte la 19 septembrie 2014, în procedura

Valsts ieņēmumu dienests

împotriva

Artūrs Stretinskis,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul J. L. da Cruz Vilaça, președinte de cameră, domnii F. Biltgen, A. Borg Barthet (raportor) și E. Levits și doamna M. Berger, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul leton, de I. Kalniņš și de I. Nesterova, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de A. Sauka și de L. Grønfeldt, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 15 octombrie 2015,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: letona.

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 143 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 al Comisiei din 2 iulie 1993 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului de instituire a Codului vamal comunitar (JO L 253, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 7, p. 3), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 46/1999 al Comisiei din 8 ianuarie 1999 (JO L 10, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 11, p. 49, denumit în continuare „Regulamentul nr. 2454/93”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Valsts ieņēmumu dienests (Serviciul Național de Impozite), pe de o parte, și domnul Stretinskis, pe de altă parte, cu privire la determinarea valorii în vamă a unor mărfuri importate din Statele Unite ale Americii în vederea punerii în liberă circulație pe teritoriul Uniunii Europene.

Cadrul juridic

Codul vamal

- 3 Titlul II din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar (JO L 302, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 5, p. 58), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 82/97 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 decembrie 1996 (JO 1997, L 17, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 9, p. 250, denumit în continuare „Codul vamal”), cuprinde un capitol 3 intitulat „Valoare în vamă a mărfurilor”, alcătuit din articolele 28-36 din acest cod.
- 4 Potrivit articolului 29 alineatele (1) și (2) din Codul vamal:

„(1) Valoarea în vamă a mărfurilor importate este valoarea de tranzacție, respectiv prețul efectiv plătit sau de plătit pentru mărfuri atunci când sunt vândute pentru export pe teritoriul vamal al Comunității, ajustat, când este cazul, în conformitate cu articolele 32 și 33, cu condiția ca:

[...]

- (d) cumpărătorul și vânzătorul să nu fie legați sau, atunci când sunt legați, valoarea tranzacției să fie acceptabilă în scopuri vamale în conformitate cu alineatul (2).

(2)

- (a) În acțiunea de stabilire dacă valoarea tranzacției este acceptabilă în sensul alineatului (1), faptul că vânzătorul și cumpărătorul sunt legați nu este în sine un motiv suficient pentru ca valoarea de tranzacție să fie considerată inacceptabilă. Atunci când este necesar, se examinează împrejurările în care s-a făcut vânzarea, iar valoarea de tranzacție este acceptată cu condiția ca legătura să nu fi influențat prețul. În cazul în care, în lumina informațiilor primite de la declarant sau din altă sursă, autoritățile vamale au motive să considere că legătura a influențat prețul, ele comunică declarantului motivele și i se oferă acestuia posibilitatea rezonabilă de a răspunde. În cazul în care declarantul solicită aceasta, comunicarea motivelor se face în scris.

- (b) În cazul unei vânzări între persoane legate, valoarea de tranzacție este acceptată și mărfurile sunt evaluate în conformitate cu alineatul (1) ori de câte ori declarantul demonstrează că valoarea respectivă este foarte apropiată de una dintre următoarele valori indicate mai jos, care se situează în același timp sau aproape în același timp:
- (i) valoarea tranzacției în vânzările, între cumpărători și vânzători care nu sunt legați în niciun caz special, de mărfuri identice sau similare pentru export în Comunitate;
 - (ii) valoarea în vamă a mărfurilor identice sau similare așa cum a fost stabilită la articolul 30 alineatul (2) litera (c);
 - (iii) valoarea în vamă a mărfurilor identice sau similare așa cum a fost stabilită la articolul 30 alineatul (2) litera (d).

În aplicarea criteriilor menționate anterior, se ține seama în mod corespunzător de diferențele demonstrate între nivelurile comerciale, cantitative, elementele enumerate în articolul 32 și costurile suportate de vânzător în cazul vânzărilor în care acesta și cumpărătorul nu sunt legați și când astfel de costuri nu sunt suportate de vânzător în cazul vânzărilor în care acesta și cumpărătorul sunt legați.

- (c) Criteriile menționate la litera (b) urmează să fie folosite la inițiativa declarantului și numai în scopuri comparative. Valorile de substituție nu pot fi stabilite în conformitate cu litera menționată.”

5 Articolul 30 din acest cod prevede:

„(1) Atunci când valoarea în vamă nu poate fi stabilită în conformitate cu articolul 29, ea se determină prin parcurgerea succesivă a literelor (a), (b), (c) și (d) de la alineatul (2) până la prima din aceste litere în conformitate cu care această valoare poate fi stabilită [...]

(2) Valoarea în vamă așa cum este stabilită prin aplicarea prezentului articol este:

- (a) valoarea de tranzacție a mărfurilor identice vândute pentru export în Comunitate și exportate în același sau aproximativ același moment cu mărfurile care se evaluează;
- (b) valoarea de tranzacție a mărfurilor similare vândute pentru export în Comunitate și exportate în același sau aproximativ același moment cu mărfurile care se evaluează;
- (c) valoarea bazată pe prețul unitar care corespunde vânzărilor în Comunitate de mărfuri importate sau de mărfuri identice sau similare importate totalizând cantitatea cea mai mare, către persoane care nu au legătură cu vânzătorii;
- (d) valoarea calculată egală cu suma:
 - costului sau valorii materialelor și fabricării sau altor transformări în procesul de fabricare a mărfurilor importate;
 - valorii profitului și cheltuielilor generale egale cu cele care se reflectă în mod obișnuit în vânzările de mărfuri de aceeași natură sau tip cu mărfurile evaluate care sunt fabricate de producători în țara exportatoare pentru a fi exportate în Comunitate;
 - costului sau valorii elementelor menționate la articolul 32 alineatul (1) litera (e).

[...]”

6 Articolul 31 din codul menționat prevede:

„(1) Atunci când valoarea în vamă a mărfurilor importate nu poate fi stabilită în conformitate cu articolul 29 sau 30, ea se stabilește pe baza datelor disponibile în Comunitate, utilizându-se mijloacele firești în concordanță cu principiile și dispozițiile generale ale:

- acordului de punere în aplicare a articolului VII din Acordul General pentru Tarife și Comerț din 1994;
- articolului VII din Acordul General pentru Tarife și Comerț din 1994;
- dispozițiilor prezentului capitol.

[...]”

Regulamentul nr. 2454/93

7 Articolul 143 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2454/93 prevede:

„În sensul titlului II capitolul 3 din [Codul vamal] și al prezentului titlu, persoanele sunt considerate a fi înrudite doar dacă:

- (a) una dintre ele face parte din conducerea sau consiliul de administrație al întreprinderii celeilalte persoane și reciproc;
- (b) au calitatea juridică de asociați;
- (c) una este angajatul celeilalte;
- (d) oricare dintre aceste persoane posedă, controlează sau deține direct sau indirect 5 % sau mai mult din acțiunile sau părțile emise cu drept de vot de ambele persoane;
- (e) una dintre ele o controlează pe cealaltă în mod direct sau indirect;
- (f) ambele sunt controlate în mod direct sau indirect de către o a treia persoană;
- (g) împreună controlează în mod direct sau indirect o a treia persoană sau
- (h) sunt membre ale aceleiași familii. Persoanele se consideră ca aparținând aceleiași familii numai dacă sunt legate prin oricare din următoarele relații:

[...]

— frați și surori (buni, consangvini și uterini) [...]”.

[...]”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 8 În perioada 2008-2010, domnul Stretinskis a importat din Statele Unite articole de îmbrăcăminte second-hand în vederea punerii lor în liberă circulație pe teritoriul Uniunii. În documentele administrative unice întocmite în acest scop, domnul Stretinskis a calculat valoarea în vamă a acestor

mărfuri prin aplicarea metodei valorii de tranzacție, întemeindu-se pe prețul total indicat în facturile prezentate de Latcars LLC și de Dexter Plus LLC (denumite în continuare, împreună, „societățile vânzătoare”), precum și pe costul transportului maritim.

- 9 După ce a analizat documentele prezentate de domnul Stretinskis și a efectuat o inspecție la unitățile comerciale ale acestuia, Serviciul Național de Impozite a exprimat îndoieli cu privire la exactitatea valorilor astfel declarate, în special pentru motivul că directorul societăților vânzătoare era fratele domnului Stretinskis. Întrucât a apreciat că era vorba despre persoane legate în sensul articolului 143 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul nr. 2454/93, Serviciul Național de Impozite a procedat, printr-o decizie din 22 iulie 2010, la o nouă stabilire a valorii în vamă a mărfurilor, în temeiul articolului 31 din Codul vamal.
- 10 Domnul Stretinskis a formulat o acțiune în anulare împotriva acestei decizii la instanța administrativă de prim grad. Aceasta a respins acțiunea.
- 11 Sesizată cu apel, instanța administrativă competentă a admis acțiunea domnului Stretinskis. Aceasta a statuat în special că dubiile Serviciului Național de Impozite în ceea ce privește exactitatea valorilor declarate în vamă pentru mărfurile în cauză nu erau suficient de întemeiate, întrucât existența unei legături de rudenie în sensul articolului 143 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul nr. 2454/93 nu putea fi recunoscută în împrejurări precum cele din litigiul principal decât dacă fratele domnului Stretinskis ar fi fost proprietarul societăților vânzătoare, aspect pe care acest serviciu a omis să îl verifice.
- 12 Serviciul amintit a formulat recurs împotriva acestei hotărâri, invocând între altele faptul că instanța administrativă competentă în apel ar fi trebuit să aprecieze că domnul Stretinskis și directorul societăților vânzătoare erau persoane legate, în sensul articolului 143 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul nr. 2454/93.
- 13 Apreciind că soluționarea litigiului principal depinde de interpretarea dreptului Uniunii, Augstākā tiesa (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
 - „1) Articolul 143 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul [nr. 2454/93] trebuie interpretat în sensul că se referă nu numai la situațiile în care părțile la tranzacție sunt exclusiv persoane fizice, ci și la situațiile în care există o legătură de familie sau de rudenie între managerul uneia dintre părți (persoană juridică) și cealaltă parte la tranzacție (persoană fizică) sau manager al acesteia (în cazul în care este o persoană juridică)?
 - 2) În cazul unui răspuns afirmativ, organul jurisdicțional sesizat cu soluționarea cauzei trebuie să efectueze o examinare aprofundată a circumstanțelor cauzei în ceea ce privește influența reală exercitată de persoana fizică în cauză asupra persoanei juridice?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 14 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 143 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul nr. 2454/93 trebuie interpretat în sensul că un cumpărător, persoană fizică, și un vânzător, persoană juridică al cărei manager este fratele acestui cumpărător, trebuie considerați ca fiind persoane legate, în sensul articolului 29 alineatul (1) litera (d) din Codul vamal.
- 15 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit articolului 29 alineatul (1) din acest cod, valoarea în vamă a mărfurilor importate este, în principiu, valoarea de tranzacție, respectiv prețul efectiv plătit sau de plătit pentru mărfuri atunci când sunt vândute pentru export pe teritoriul vamal al Uniunii.

- 16 Cu toate acestea, din textul articolului 29 alineatul (1) litera (d) și alineatul (2) din codul menționat rezultă că, atunci când cumpărătorul și vânzătorul sunt legați, valoarea de tranzacție este acceptată cu condiția ca această legătură să nu fi influențat prețul de vânzare.
- 17 În această privință, articolul 143 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2454/93 enumeră în mod restrictiv cazurile în care trebuie să se aprecieze că persoanele sunt legate în vederea aplicării articolului 29 din Codul vamal.
- 18 În temeiul articolului 143 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul nr. 2454/93, sunt considerate a fi legate mai ales persoanele care sunt membre ale aceleiași familii. Potrivit acestei dispoziții, formulată de asemenea în mod restrictiv, persoanele se consideră ca aparținând aceleiași familii dacă „numai dacă sunt legate prin oricare din [...] relații[le] [pe care le menționează]”. Printre acestea din urmă figurează în special relația dintre frați și surori.
- 19 Desigur, din modul de redactare a articolului 143 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul nr. 2454/93 rezultă că legăturile vizate la această dispoziție se referă la persoane fizice, în timp ce, în cauza principală, vânzătorul mărfurilor respective este o persoană juridică.
- 20 Trebuie să se sublinieze însă că articolul 143 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul nr. 2454/93 este o dispoziție de aplicare a capitolului 3 din titlul II din Codul vamal, intitulat „Valoarea în vamă a mărfurilor”, din care face parte articolul 29.
- 21 În consecință, articolul 143 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul nr. 2454/93 trebuie interpretat ținând cont de economia acestor dispoziții și de obiectivul pe care îl urmăresc.
- 22 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, reglementarea Uniunii referitoare la evaluarea în vamă urmărește stabilirea unui sistem echitabil, uniform și neutru care exclude utilizarea unor valori în vamă arbitrare sau fictive (Hotărârea Christodoulou și alții, C-116/12, EU:C:2013:825, punctul 36 și jurisprudența citată).
- 23 Trebuie de asemenea subliniat că, deși, potrivit articolului 29 din Codul vamal, valoarea în vamă a mărfurilor importate este în principiu dată de valoarea de tranzacție, alineatul (1) litera (d) și alineatul (2) ale acestui articol au ca obiectiv asigurarea faptului că valoarea în vamă reflectă valoarea economică reală a mărfurilor importate și nu este de natură arbitrară sau fictivă (a se vedea în acest sens Hotărârea Mitsui & Co. Deutschland, C-256/07, EU:C:2009:167, punctul 20, precum și Hotărârea Christodoulou și alții, C-116/12, EU:C:2013:825, punctele 39 și 40). În acest scop, autoritățile vamale sunt abilitate să examineze prețurile indicate de declarant și să le refuze dacă apreciază că acesta din urmă a fost influențat de legăturile care există între părțile la tranzacție (Hotărârea Carboni e derivati, C-263/06, EU:C:2008:128, punctul 37).
- 24 În acest context, articolul 143 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2454/93 enumeră, în conformitate cu articolul 29 alineatul (2) litera (a) din Codul vamal, situațiile în care prețul de vânzare al mărfurilor în cauză este susceptibil să fie influențat de legăturile existente între părțile la tranzacție.
- 25 Potrivit articolului 143 alineatul (1) litera (h) din regulamentul amintit, aceasta este situația, printre altele, atunci când părțile sunt membri ai aceleiași familii.
- 26 Or, riscul ca persoane înrudite să influențeze prețul de vânzare al mărfurilor importate există de asemenea atunci când vânzătorul este o persoană juridică în cadrul căreia o persoană înrudită cu cumpărătorul dispune de puterea de a influența prețul de vânzare în beneficiul acestuia din urmă.
- 27 În aceste condiții și având în vedere obiectivele urmărite de reglementarea Uniunii referitoare la evaluarea în vamă, astfel cum au fost amintite la punctele 22 și 23 din prezenta hotărâre, a exclude de la bun început posibilitatea ca un cumpărător și un vânzător să fie considerați persoane legate, în

sensul articolului 143 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul nr. 2454/93, pentru motivul că una dintre părțile la contractul de vânzare este o persoană juridică ar fi de natură să compromită efectul util al articolului 29 alineatul (1) litera (d) din Codul vamal. Astfel, autoritățile vamale ar fi în acest caz lipsite de posibilitatea de a analiza, la aplicarea articolului 29 alineatul (2) litera (a) din Codul vamal, împrejurările proprii vânzării în cauză, deși există motive să se presupună că valoarea de tranzacție a mărfurilor importate a putut fi influențată de legăturile de rudenie existente între cumpărător și un membru al persoanei juridice vânzătoare.

- 28 Prin urmare, este necesar să se aprecieze că, atunci când, în împrejurări precum cele din cauza principală, o persoană fizică dispune, în cadrul unei persoane juridice, de puterea de a influența prețul de vânzare al mărfurilor importate, în beneficiul unui cumpărător cu care este înrudită, calitatea de persoană juridică a vânzătorului nu se opune posibilității de a considera cumpărătorul și vânzătorul acestor mărfuri ca fiind persoane legate, în sensul articolului 29 alineatul (1) litera (d) din Codul vamal.
- 29 Pentru a aprecia dacă persoana înrudită cu cumpărătorul dispune de o astfel de putere în cadrul persoanei juridice vânzătoare, funcțiile exercitate de aceasta în cadrul respectivei persoane juridice sau, dacă este cazul, împrejurarea că aceasta este singura care exercită o activitate în cadrul persoanei juridice sunt elemente relevante pe care autoritățile vamale trebuie să le ia în considerare.
- 30 Conform articolului 29 alineatul (2) litera (a) din Codul vamal, revine, așadar, autorităților vamale competente sarcina să examineze, dacă este nevoie, împrejurările proprii vânzării respective și să admită valoarea de tranzacție cu condiția ca legături precum cele în discuție în litigiul principal să nu fi influențat prețul de vânzare al mărfurilor importate.
- 31 Având în vedere toate considerațiile precedente, este necesar să se răspundă la întrebările adresate că articolul 143 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul nr. 2454/93 trebuie interpretat în sensul că un cumpărător, persoană fizică, și un vânzător, persoană juridică, în cadrul căreia o persoană înrudită cu acest cumpărător dispune efectiv de puterea de a influența prețul de vânzare al mărfurilor în cauză în beneficiul respectivului cumpărător, trebuie considerați ca fiind persoane legate, în sensul articolului 29 alineatul (1) litera (d) din Codul vamal.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 32 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Articolul 143 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 al Comisiei din 2 iulie 1993 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului de instituire a Codului vamal comunitar, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 46/1999 al Comisiei din 8 ianuarie 1999, trebuie interpretat în sensul că un cumpărător, persoană fizică, și un vânzător, persoană juridică, în cadrul căreia o persoană înrudită cu acest cumpărător dispune efectiv de puterea de a influența prețul de vânzare al mărfurilor în cauză în beneficiul respectivului cumpărător, trebuie considerați ca fiind persoane legate, în sensul articolului 29 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 82/97 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 decembrie 1996.

Semnături